

**Tuloswebinaari 29.1.
klo 15-16.30**

Ohjelma

15:00–15:10 Tervetuloa ja käytännön ohjeet

- Mikä Kuntapäättäjäkysely 2025 ja mitä sillä selvitettiin?

Janne Antikainen, MDI ja Markus Pauni, Kuntaliitto

15:10–15:30 Miltä kuntakentän tilannekuva näyttää valtuustokauden alussa?

Anna Vainio ja Valtteri Laasonen, MDI

15:30–15:50 Mitkä tekijät vaikuttavat kuntien toimintaedellytyksiin ja kykyyn toimia?

Marianne Pekola-Sjöblom, Kuntaliitto

15:50–16:10 Riittääkö työvoima ja mikä on strategisen työkykyjohtamisen tilanne kunnissa ja hyvinvointialueilla?

Ismo Kainulainen, KEVA

16:10–16:25 Kommentit ja keskustelu

16:25–16:30 Kiitokset ja tietoa jatkosta

Kuntapäätäjäkysely 2025

toteutettiin Kuntaliiton, Kevan ja MDI:n yhteistyönä

Kysely tarjoaa Suomen kattavimman tietopaketin kaikkien Manner-Suomen kuntien tilanteeseen alkaneella valtuustokaudella.

- Kyselyn kohderyhmänä olivat kaikkien Manner-Suomen kevään 2025 kuntavaaleissa valitut **valtuutetut sekä johtavat viranhaltijat** (yhteensä noin 11 200).
- Kyselyn avulla halusimme kerätä ja jakaa tietoa, kokemuksia ja näkemyksiä kuntakentästä. Vastauksia hyödynnämme edunvalvonta- ja vaikuttamistyössämme ja palveluissamme kunnille sekä kuntien ja yleisemmin aluekehityksen tilannekuvan muodostamisessa, kehitystrendien hahmottamisessa ja kuntien ja alueiden kehittämisessä.
- Kyselyyn tuli yhteensä **2567 vastausta**.
Jokaisesta Manner-Suomen kunnasta vastattiin kyselyyn.

Miten kysely toteutettiin?

- Kysely toteutettiin sähköisenä Webropol-kyselynä.
- Kyselyn tiedonkeruu toteutettiin 23.9.—20.10.2025 välisenä aikana.
- Kyselystä lähetettiin 3 muistutusta.
- Kyselyyn saatiin kaikkiaan 2567 vastausta.
 - noin 23 % otoksesta
 - 70 % luottamushenkilöiltä ja 30 % viranhaltijoilta (samassa suhteessa kuin otoksessa)
- Kaikista 292 kunnasta saatiin vähintään yksi vastaus ja 279 kunnasta vähintään 3 vastausta.
 - 7 kunnasta vähintään 20 vastausta, eniten Ylöjärveltä (23)

○ 1—2 vastausta	13 kuntaa	(5%)
○ 3—5 vastausta	59 kuntaa	(20%)
○ 6—9 vastausta	115 kuntaa	(39%)
○ 10—14 vastausta	71 kuntaa	(24%)
○ Väh. 15 vastausta	34 kuntaa	(12%)

Mitä kysyttiin?

Kyselyn vastauspolku

1. Luottavaisuus alkaneeseen valtuustokauteen
2. Kehitysnäkymät omassa kunnassa 1) puolen vuoden ja 2) 3—5 vuoden päästä
3. Kouluarvosana elinvoimapolitiikalle eri aluetasoilla
4. Kouluarvosana oman kunnan pehmeille elinvoimatekijöille
5. Kunnan toimintaedellytyksiin vaikuttavat asiat
6. Kunnan elinvoimaisuuden ja hyvinvoinnin ylläpitäminen ja parantaminen
7. Kunnan työvoiman riittävyys
8. Kunnassa suunnitteilla olevat lomautukset ja irtisanomiset
9. Kunnassa suunnitteilla olevat palveluihin ulkoistukset
10. Kuntahenkilöstön työhyvinvointiin ja työkykyyn panostaminen
11. Mihin aikoo keskittyä alkaneella valtuustokaudella

Taustatiedot

- Kunta
- Rooli vastaajana (luottamushenkilö / viranhaltija)
- Sukupuoli
- Äidinkieli
- Ikä
- Kuntakokemus (luottamushenkilönä tai virassa)
- Puolue

Kyselyyn vastanneiden

TAUSTATIEDOT

Tietoja Kuntapäättäjäkyselyyn 2025 vastanneista

	%	N
Asema:		(N=2567)
Luottamushenkilö	70	1797
Johtava viranhaltija	30	770
Ikä:	%	(N=2559)
Alle 30 vuotta	2	60
30-39 vuotta	11	275
40-49 vuotta	24	622
50-59 vuotta	28	710
Väh. 60 vuotta	35	892
Sukupuoli:	%	(N=2546)
Nainen	52	1333
Mies	47	1201
Muu	1	12
Äidinkieli:	%	(N=2569)
Suomi	93,3	2370
Ruotsi	6,3	161
Jokin muu	0,3	8

	%	N
Vuodet viranhaltijana:		(N=763)
Alle 5 vuotta	20	153
5-9 vuotta	21	161
10-19 vuotta	26	198
20-29 vuotta	21	157
Väh. 30 vuotta	12	94
Kaudet luottamushenkilönä	%	(N=1 793)
Vasta aloittanut	29	513
1 valtuustokausi	19	349
2 valtuustokautta	14	252
3 valtuustokautta	11	192
4 valtuustokautta	9	165
5 valtuustokautta	7	117
Väh. 6 valtuustokautta	11	205

Tietoa Kuntapäättäjäkyselyyn 2025 vastanneista Manner-Suomen kunnissa. Kuntakokoluokittainen tarkastelu.

Kuntakokoluokka	Kuntien lkm (as.luku 2024)	Vastanneet yhteensä, lkm	Vastanneet luottamus- henkilöt, lkm ja %	Vastanneet johtavat viranhaltijat, lkm ja %	Kunnat, joista vähintään 3 vastausta (lkm)	% kokoluokan kunnista
alle 5000 as.	129	751	516 (69%)	235 (31%)	116	90
5001—10000 as.	67	594	423 (71%)	171 (29%)	67	100
10 001—20 000 as.	43	473	327 (69%)	146 (31%)	43	100
20001—50000 as.	32	438	308 (70%)	130 (30%)	32	100
50001—100000 as.	12	174	120 (69%)	54 (31%)	12	100
yli 100000 as.	9	137	103 (75%)	34 (25%)	9	100
Yhteensä	292	2567	1797 (70%)	770 (30%)	279	96

Tietoa Kuntapäättäjäkyselyyn 2025 vastanneista Manner-Suomen kunnissa. Maakunnittainen tarkastelu.

Tietoa vastanneista	Kuntien lkm maakunnittain	Vastanneet yhteensä, lkm	Vastanneet luottamus-henkilöt, lkm	% kaikista vastanneista	Vastanneet johtavat viranhaltijat, lkm	% kaikista vastanneista	Kunnat, joista vähintään 3 vastausta, lkm	% maakunnan kunnista
Etelä-Karjala	9	89	62	70	27	30	9	100
Etelä-Pohjanmaa	18	126	86	68	40	32	16	89
Etelä-Savo	11	83	56	68	27	32	11	100
Kainuu	8	73	54	74	19	26	7	88
Kanta-Häme	11	92	66	72	26	28	10	91
Keski-Pohjanmaa	8	65	46	71	19	29	8	100
Keski-Suomi	22	162	119	74	43	26	21	95
Kymenlaakso	6	72	56	78	16	22	6	100
Lappi	21	157	110	70	47	30	19	90
Pirkanmaa	23	224	155	69	69	31	22	96
Pohjanmaa	14	128	84	66	44	34	13	93
Pohjois-Karjala	13	113	79	70	34	30	12	92
Pohjois-Pohjanmaa	30	276	204	74	72	26	30	100
Pohjois-Savo	19	165	123	75	42	25	19	100
Päijät-Häme	10	93	72	77	21	23	10	100
Satakunta	16	124	79	64	45	36	15	94
Uusimaa	26	276	186	67	90	33	25	96
Varsinais-Suomi	27	249	160	64	89	36	26	96
Kaikki	292	2567	1797	70 %	770	30 %	279	96 %

Tietoja Kuntapäättäjäkyselyyn 2025 vastanneista

Luottamushenkilöt: Puolue tai ryhmittymä:	%	N (N=1792)
KESK	30,5	546
SDP	22,5	404
KOK	16,4	293
VAS	7,5	135
VIHR	4,9	87
PS	4,7	85
RKP	4,4	78
Valitsijayhdistys	4,3	77
KD	3,5	63
Muu puolue	1,3	24
Yhteensä	100	1792

Miltä kuntakentän tilannekuva näyttää valtuustokauden alussa?

Anna Vainio ja Valtteri Laasonen, MDI

LUOTTAVAIKUUS

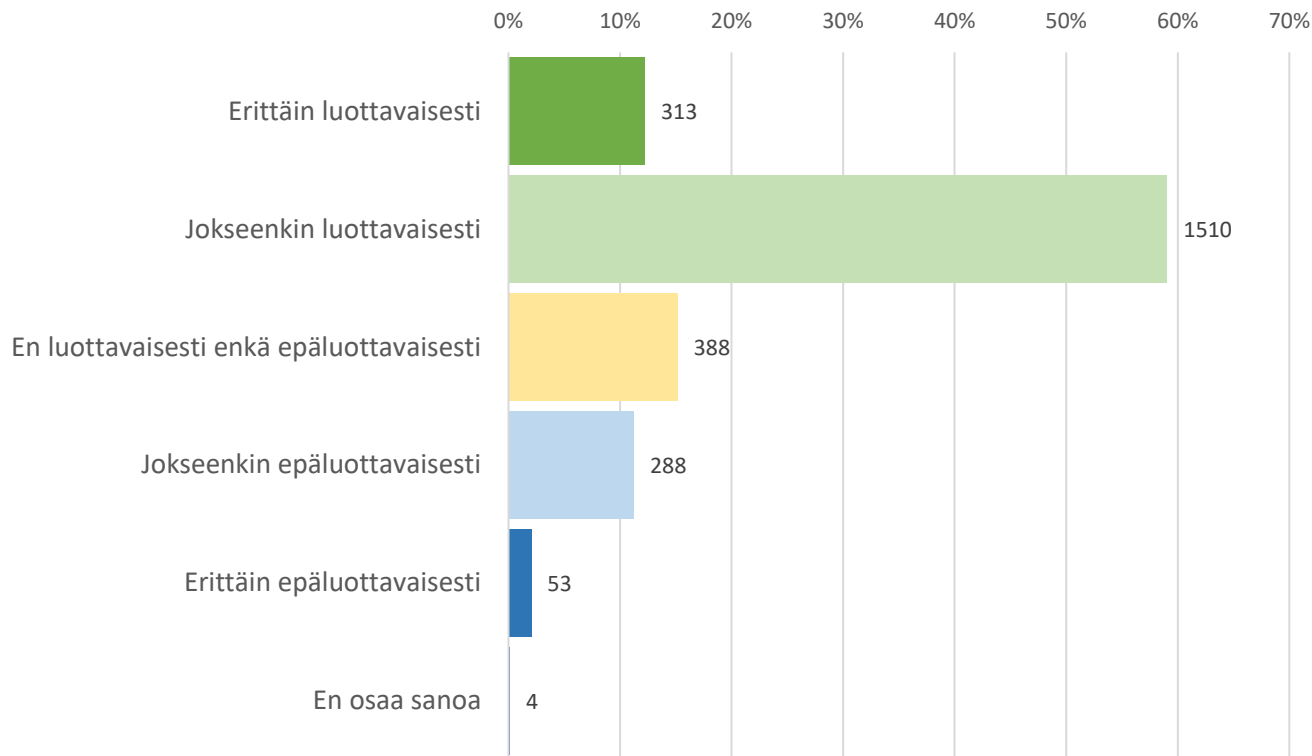
alkaneeseen valtuustokauteen

**Kuntien uusi valtuustokausi on
käynnistynyt yleisesti
luottavaisissa tunnelmissa.**

Alkaneeseen valtuustokauteen suhtaudutaan kunnissa luottavaisesti

Kuinka luottavaisesti suhtaudut alkaneeseen valtuustokauteen?

N=2 556

- Vastaajat suhtautuvat kesäkuussa 2025 alkaneeseen valtuustokauteen varsin luottavaisesti: 71 prosenttia ilmoitti suhtautuvansa uuteen valtuustokauteen erittäin tai jokseenkin luottavaisesti. 13 prosenttia suhtautuu alkaneeseen valtuustokauteen epäluottavaisesti ja 15 prosenttia ei ole luottavaisia eikä epäluottavaisia.
- Maakunnittain tarkasteltuna alkaneeseen valtuustokauteen asennoidutaan luottavaisimmin Kainuussa, jossa luottavaisten osuus on 81 prosenttia, ja Pohjois-Pohjanmaalla, jossa vastaava osuus on 80 prosenttia. Valtuustokauteen epäluottavaisesti suhtautuvien osuudet ovat korkeimmat maan pohjois- ja etelälaidoilla Lapissa (24 %) ja Uudellamaalla (20 %).
- Kuntien luottamushenkilöt suhtautuvat alkaneeseen valtuustokauteen selvästi luottavaisemmin kuin viranhaltijat.
- Äidinkieleltään suomenkieliset vastaajat asennoituvat uuteen valtuustokauteen selvästi luottavaisemmin kuin ruotsinkieliset.
- Nuorimmat, alle 30-vuotiaat vastaajat suhtautuvat uuteen valtuustokauteen luottavaisimmin ja vanhimmat, yli 70-vuotiaat epäluottavaisimmin.
- Valtuutetuista keskustan edustajat asennoituvat uuteen valtuustokauteen suurimmalla luottamuksella.

Kuntien

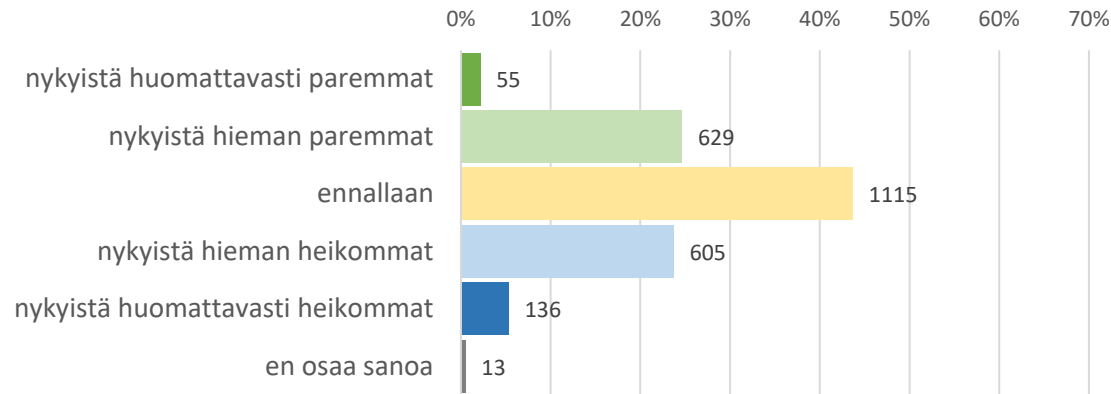
KEHITYS- NÄKYMÄT

**Kehitysnäkymät ovat
heikentyneet lyhyellä
aikavälillä —
keskipitkä aikaväli on edelleen
varovaisen optimistinen.**

Entistä useampi arvioi kuntansa kehitysnäkymien pysyvän ennallaan

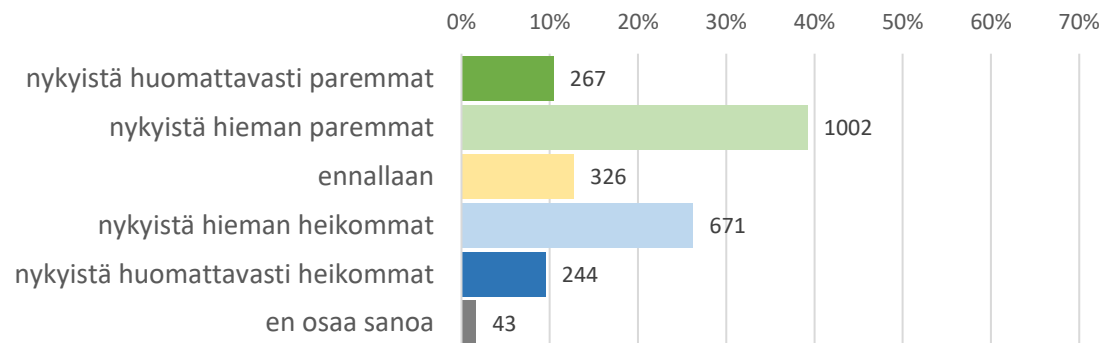
Kehitysnäkymät kunnassani puolen vuoden päästä ovat...

N=2 553

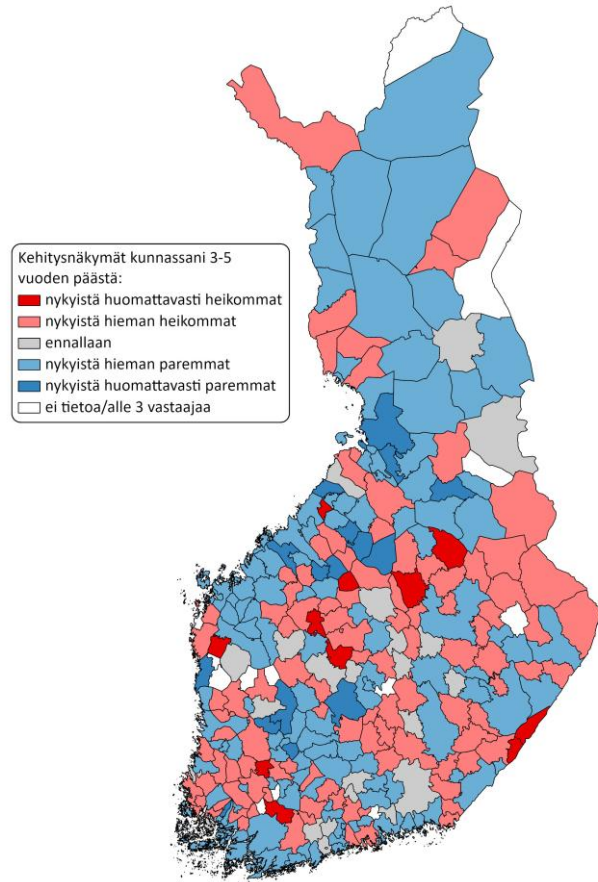
Kehitysnäkymät kunnassani 3—5 vuoden päästä ovat...

N=2 553

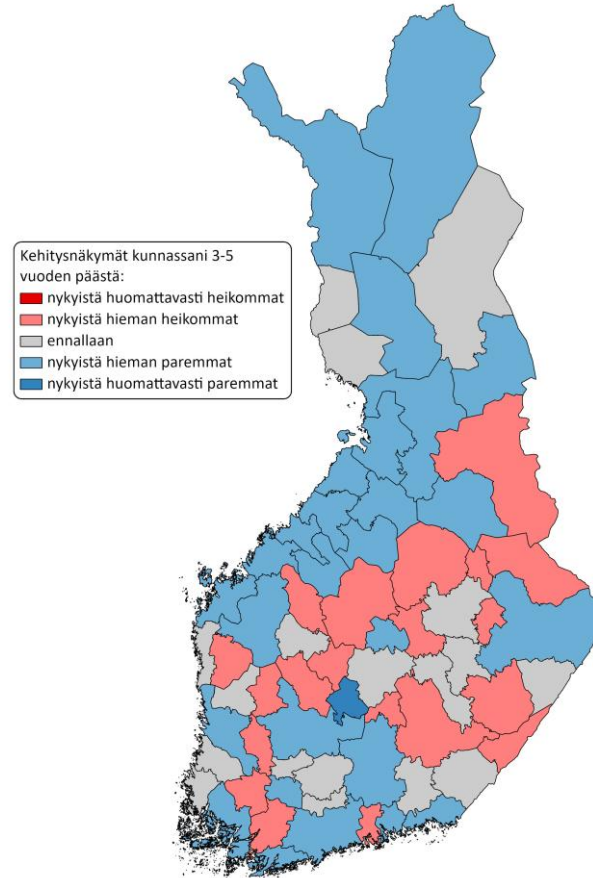

- Reilu neljännes kyselyn vastaajista arvioi kuntansa kehitysnäkymien olevan puolen vuoden päästä nykyistä paremmat, 44 prosenttia uskoo niiden pysyvän ennallaan ja 29 prosenttia arvioi kuntansa kehitysnäkymien heikkenevän puolen vuoden kuluessa.
- Lähes puolet vastaajista arvioi oman kuntansa kehitysnäkymien olevan 3—5 vuoden kuluttua nykyistä paremmalla tolalla. 13 prosenttia katsoo niiden pysyvän ennallaan ja reilu kolmannes uskoo kuntansa kehitysnäkymien heikkenevän keskipitkällä aikavälillä.
- Syksyllä 2024 toteutetussa MDI:n Kuntakyselyssä hieman suuremmat osuudet vastaajista katsoivat kuntansa kehitysnäkymien olevan puolen vuoden päästä joko nykyistä paremmat tai heikommät. Vuoden 2024 Kuntakyselyssä myös hieman useampi vastaaja suhtautui kuntansa kehitysnäkymiin 3—5 vuoden kuluttua myönteisesti, kun taas yhtä moni näki ne kielteisesti.

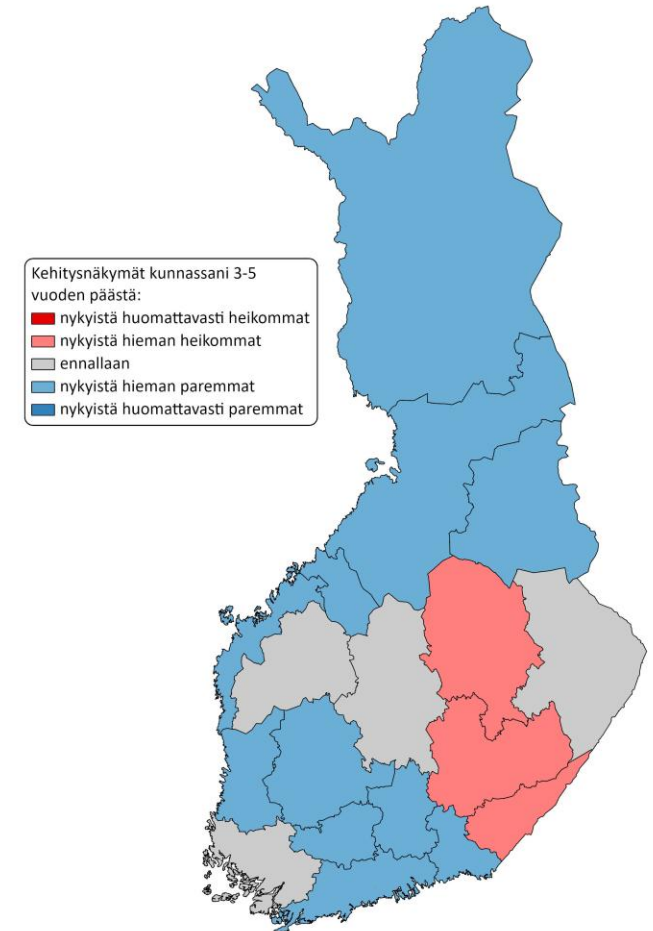
Kehitysnäkymät omassa kunnassa 3—5 vuoden päästä

Kunnittain

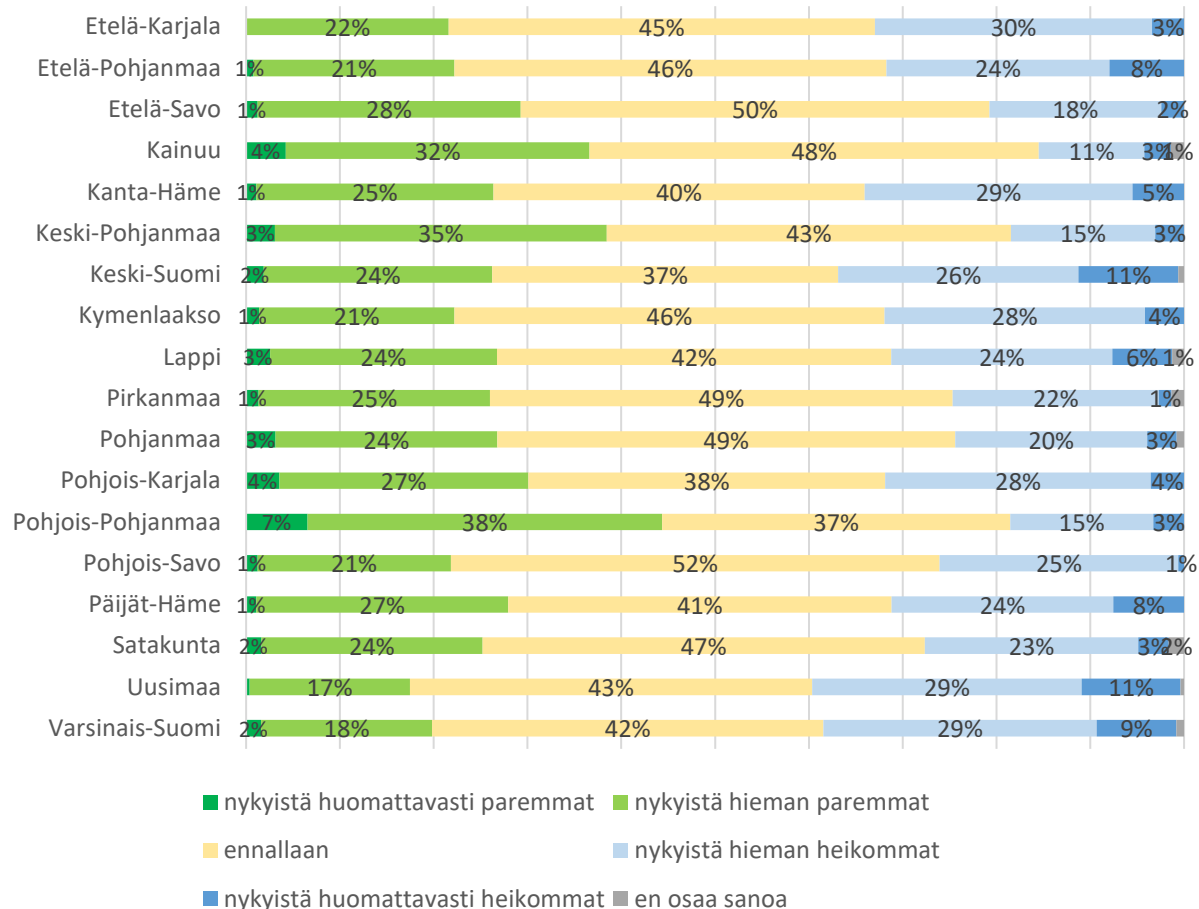
Seutukunnittain

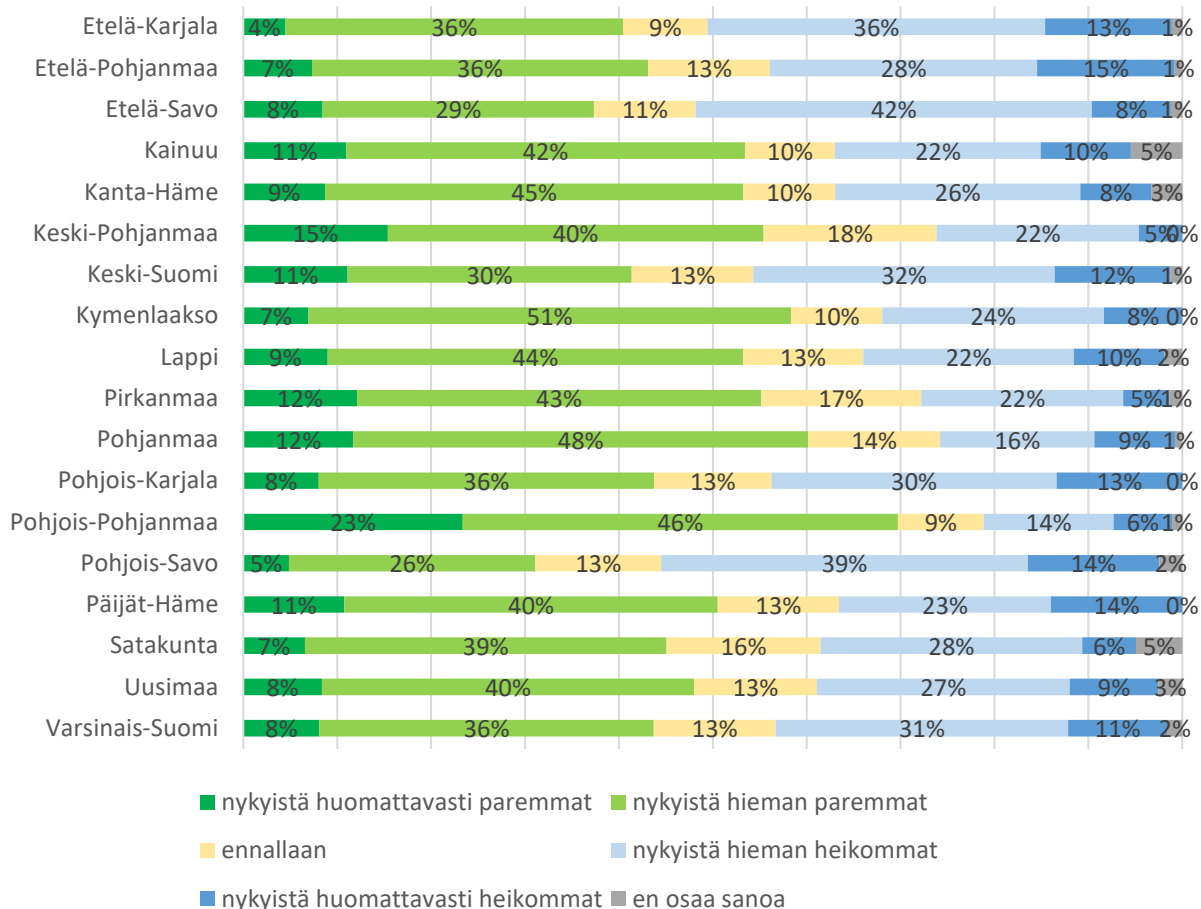
Maakunnittain

Kuntien kehitysnäkymät maakunnittain

Kehitysnäkymät kunnassani puolen vuoden päästä ovat...

Kehitysnäkymät kunnassani 3-5 vuoden päästä ovat...

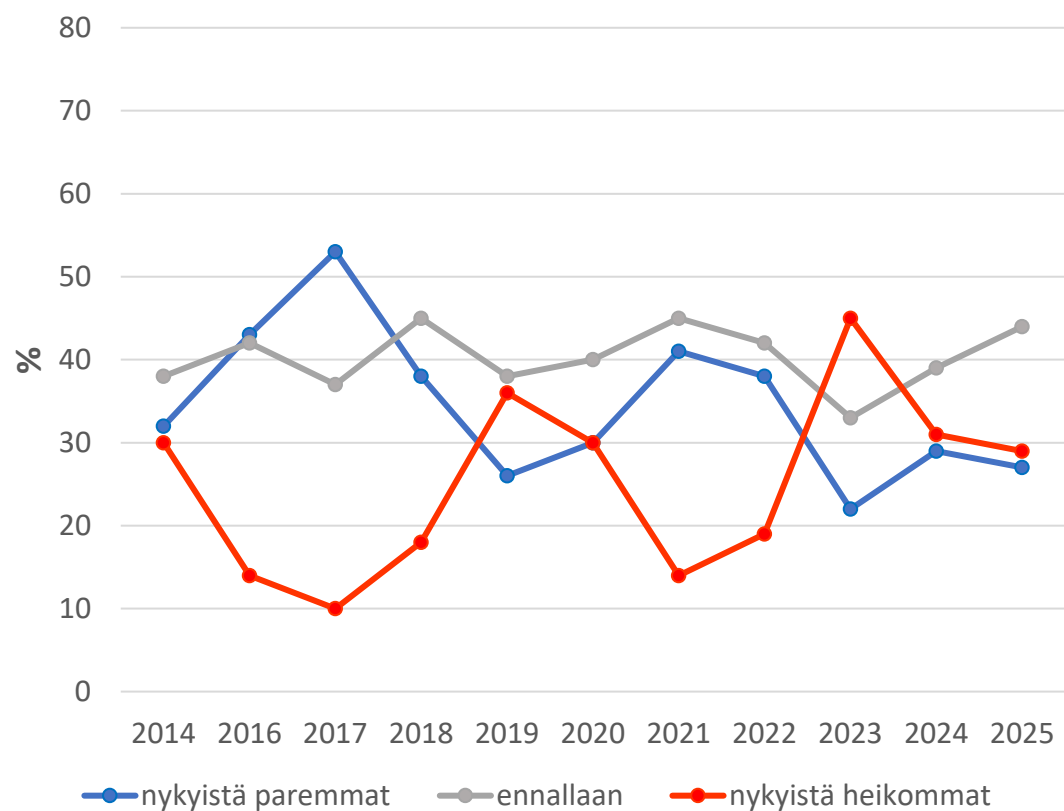

Taustatekijät vaikuttavat kehitysnäkymien arviointiin

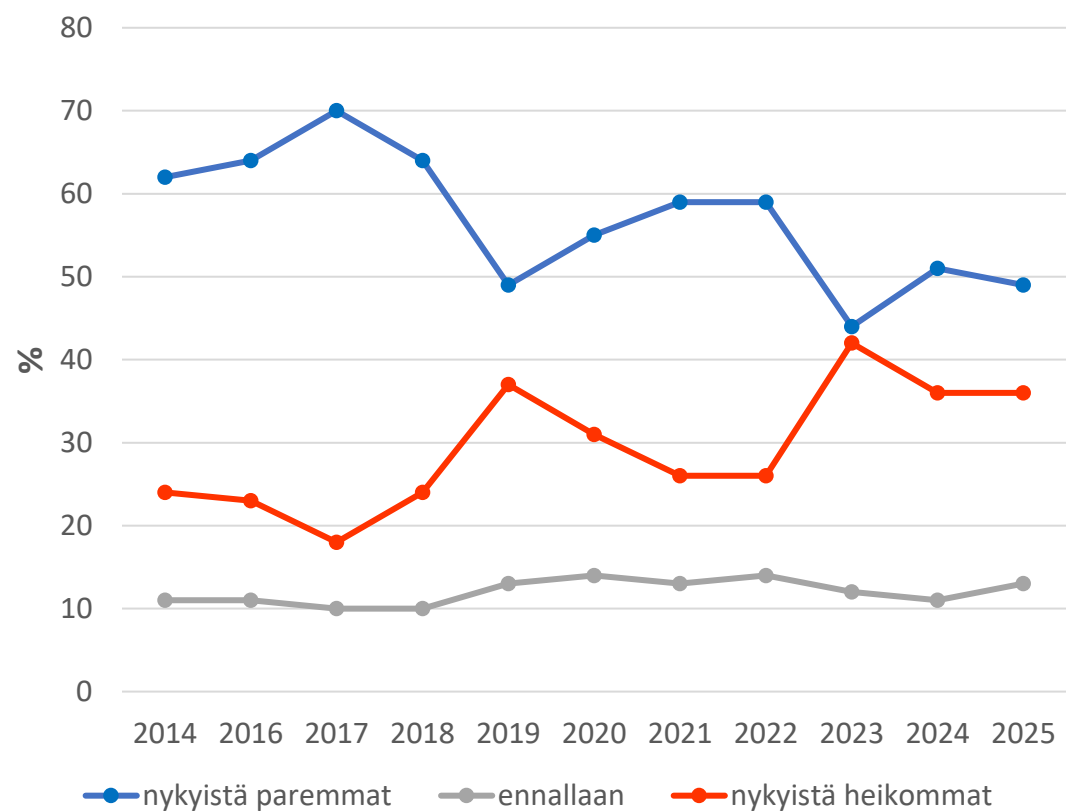
- Maakunnista oman kunnan keskipitkän aikavälin kehitysnäkymät arvioidaan optimistisimmin Pohjois-Pohjanmaalla ja pessimistisimmin Pohjois-Savossa.
- Kuntien luottamushenkilöiden enemmistö, mutta viranhaltijoiden vähemmistö katsoo kuntansa kehitysnäkymien kohenevan keskipitkällä aikavälillä.
- Yli puolet ruotsinkielisistä vastaajista uskoo kuntansa kehitysnäkymien olevan nykyistä paremmat 3-5 vuoden kuluttua. Suomenkielisistä vastaajista alle puolet on tätä mieltä.
- Vähintään 25 000 asukkaan kunnissa keskipitkän aikavälin kehitysnäkymät arvioidaan myönteisemmin kuin sitä pienemmissä kunnissa.
- Kaupunkimaisissa kunnissa asuvat näkevät kuntansa kehitysnäkymät 3-5 vuoden kuluttua selvästi valoisampina kuin taajaan asutuissa ja maaseutumaisissa kunnissa asuvat.
- Alle 30-vuotiaat arvioivat kuntansa kehitysnäkymät myönteisemmin kuin sitä vanhemmat vastaajat.

Kuntien kehitysnäkymien ajallinen kehitys

Kehitysnäkymät kunnassani puolen vuoden päästä ovat...

Kehitysnäkymät kunnassani 3-5 vuoden päästä ovat...

Alueellisen

ELINVOIMA- POLITIIKAN ARVIOINTI

Kouluarvosanat elinvoimapolitiikalle heikentyneet

	2025 (N=2561)	2024 (N=1217)
Elinvoimapolitiikan kokonaisarvosana	7,0	7,0
Kuntien elinvoimatoimet	7,6	7,7
Seudulliset elinvoimatoimet	7,0	7,0
Maakunnalliset elinvoimatoimet	6,9	7,0
Ylimaakunnalliset elinvoimatoimet	6,4	6,4

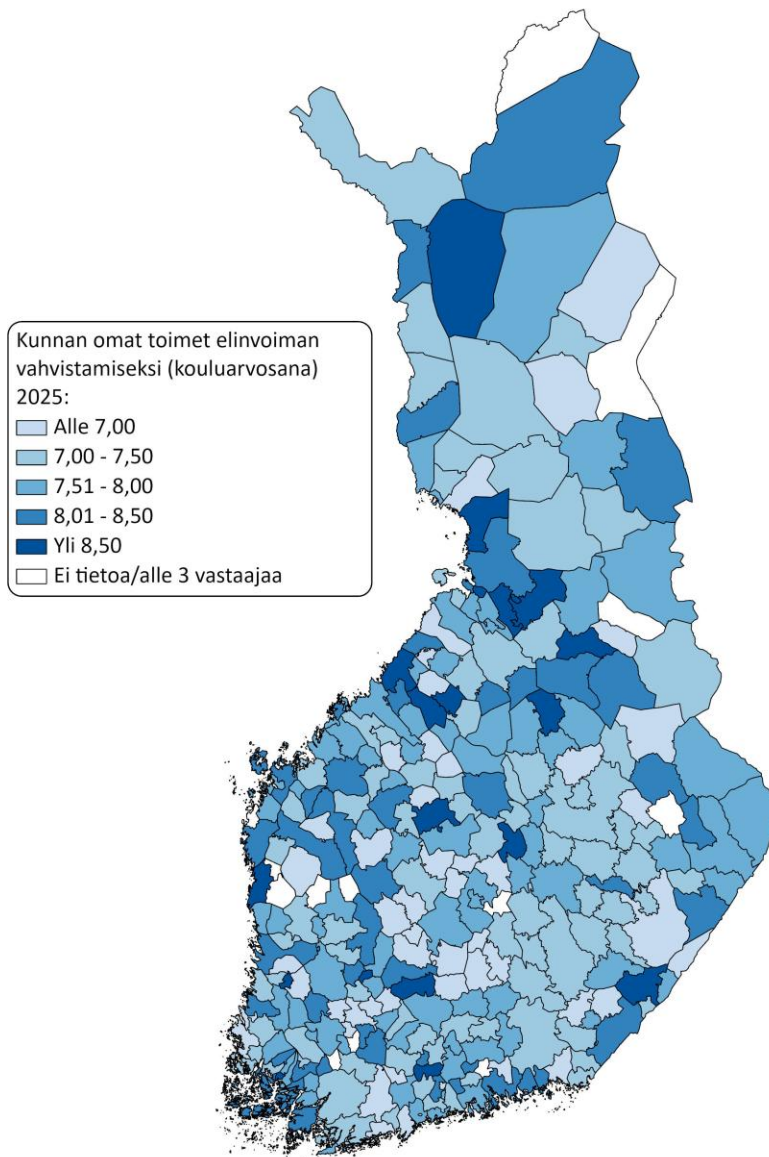
- Vastaajia pyydettiin arvioimaan oman alueensa elinvoimapolitiikkaa kouluarvosana-asteikolla 4-10.
- Eri aluetasojen elinvoimapolitiikalle annettu kokonaisarvosana oli edeltävän vuoden Kuntakyselyn tasolla.
- Kuntien ja maakuntien elinvoimatoimille annetut arvosanat olivat aavistuksen heikentyneet vuodesta 2024.
- Seudullisille ja ylimaakunnallisille elinvoimaponnistuksille annetut arvosanat olivat edeltävän vuoden tasolla.

Elinvoimapolitiikalle korkein arvosana Kainuusta

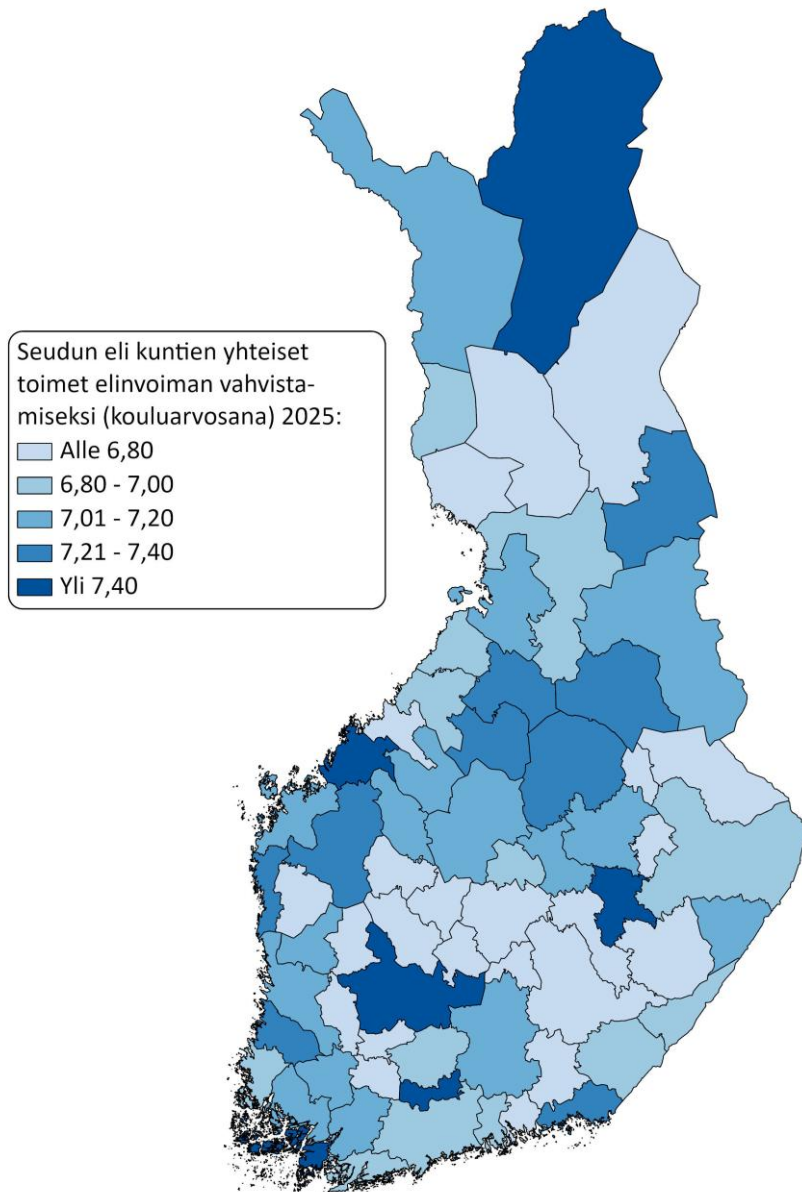
	Elinvoimapolitiikan kokonaisarvosanat	
	2025	2024
Kainuu	7,39	7,37
Pohjanmaa	7,28	7,37
Pirkanmaa	7,19	7,17
Päijät-Häme	7,13	7,34
Pohjois-Pohjanmaa	7,11	7,15
Etelä-Pohjanmaa	7,06	6,92
Satakunta	7,06	7,21
Pohjois-Savo	7,05	6,9
Varsinais-Suomi	7,03	7,02
Pohjois-Karjala	6,94	7,24
Etelä-Karjala	6,94	6,78
Kanta-Häme	6,93	6,79
Lappi	6,87	6,99
Keski-Pohjanmaa	6,86	7,3
Kymenlaakso	6,79	7,05
Keski-Suomi	6,77	6,66
Uusimaa	6,70	6,81
Etelä-Savo	6,61	6,85

- Maakunnista elinvoimapolitiikka kokonaisuutena koettiin onnistuneimmaksi edeltävän vuoden tapaan Kainuussa.
- Kolmen kärkeen nousivat myös edeltävässä kyselyssä jaetulla ykkössijalla ollut Pohjanmaa sekä Pirkanmaa.
- Heikoin arvosana alueellisille elinvoimatoimille kokonaisuutena annettiin Etelä-Savossa.
- Vuoden 2024 Kuntakyselyyn verrattuna Etelä-Pohjanmaan ja Etelä-Karjalan sijoitukset nousivat eniten, kuusi sijaa kumpikin. Keski-Pohjanmaan sijoitus laski eniten, kymmenen sijan verran.

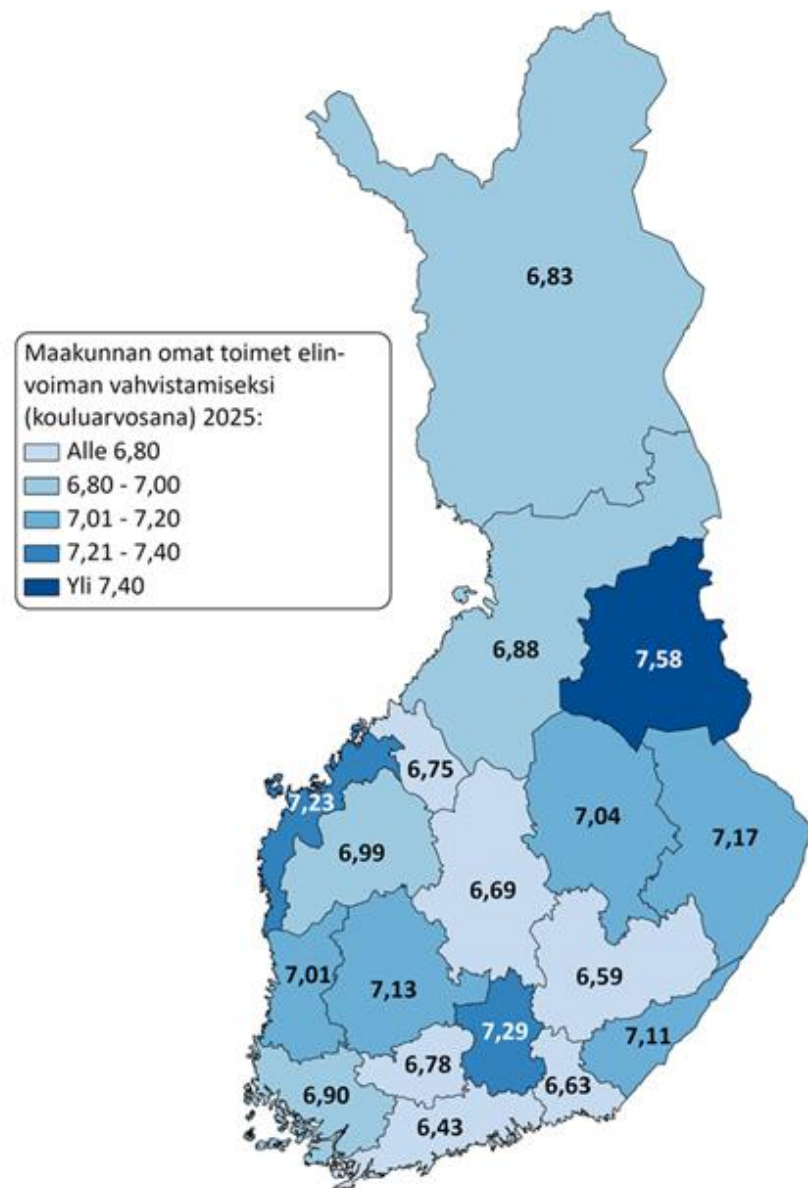
Oma kunta

Oma seutu

Oma maakunta

Taustatekijät vaikuttavat elinvoimapolitiikan arviointiin

- Viranhaltijat arvioivat oman kuntansa elinvoimapolitiikan luottamushenkilöitä korkeammalle.
- Alle 10 000 asukkaan kunnissa oman kunnan elinvoimatoimille annetaan heikommat arviot kuin sitä suuremmissa kunnissa.
- Kaupunkimaisissa kunnissa oman kunnan elinvoimapolitiikka arvioidaan positiivisimmin ja maaseutumaisissa kunnissa kriittisimmin.
- Iäkkäimmät, yli 70-vuotiaat vastaajat antavat kuntansa elinvoimatoimille heikoimmat arviot. Alle 30-vuotiaiden sekä 40-49 –vuotiaiden arviot oman kunnan elinvoimaponnistuksista ovat myönteisimmät.
- Eduskuntapuolueita edustavista valtuutetuista RKP:läiset antavat parhaat ja perussuomalaiset heikoimmat arvosanat kuntansa elinvoimapolitiikalle.

Kouluarvosanat elinvoimapolitiikalle nousseet 2020-luvun alkuun saakka, mutta kääntyneet sittemmin laskuun

Vuosi	Oman KUNNAN toimet elinvoiman vahvistamiseksi	Oman SEUDUN eli kuntien yhteiset toimet elinvoiman vahvistamiseksi	Oman MAAKUNNAN toimet elinvoiman vahvistamiseksi	YLIMAAKUNNALLISET toimet elinvoiman vahvistamiseksi (kysytty vuodesta 2017 alkaen)
2025	7,6	7,0	6,9	6,4
2024	7,7	7,0	7,0	6,4
2023	7,8	7,0	6,9	6,4
2022	7,8	7,1	7,2	6,6
2021	7,7	7,1	7,1	6,6
2020	7,7	7,0	7,0	6,6
2019	7,5	6,8	6,7	6,3
2018	7,6	6,9	6,8	6,4
2017	7,6	6,9	6,8	6,5
2016	7,4	6,8	7,1	
2014	7,1	6,5	6,5	

Kouluarvosanat elinvoimapolitiikalle eläneet kuntakenttään vaikuttaneiden uudistusten ja talouden syklien mukana

2014-> Vaikea kasvukausi

- Pitkittynyt taloustaantuma ja heikko työllisyyskehitys finanssikriisin jälkeen
- Rakennemurros (Nokia/teollisuuden supistuminen)
- Kuntatalouden kiristymisen ja valtionosuusleikkaukset vähensivät liikkumavaraa
- Epävarmuus kuntauudistuksista ja sote-valmistelusta

2017–2019: elinvoimaroolin vahvistuminen

- Sote- ja maakuntauudistus nosti elinvoiman kunnan “uudeksi ydinrooliksi”
- Kunnissa panostettiin elinvoimatyöhön

2020–2022: Koronakriisistä selviytyminen

- Valtion poikkeuksellinen taloustuki kunnille vahvisti tilannetta
- EU:n elpymisrahoitus ja investoinnit

2023–2025: Epävarmuuden ja talouskurimuksen pysyvyys

- Talouden heikkeneminen (inflaatio, korkojen nousu, investointien hiipuminen)
- Hyvinvointialueiden käynnistyminen
- Kuntien resurssipaine kasvoi, vaikka odotukset elinvoimatyölle lisääntyivät
- Rakenteelliset haasteet (väestökehitys, työvoimapula) vaikeuttavat tulosten saavuttamista

Alkaneen valtuustokauden

TÄRKEIMMÄT TEEMAT

**Talous on ylivoimainen
prioriteetti alkaneella
valtuustokaudella —
lähes kaikissa kunnissa.**

Kysymys päähavainnot

Mihin asioihin aiot keskittyä alkaneella valtuustokaudella omassa kunnassasi?

	Teema	Esiintymismäärä (vastauksia / 1723)	Kuvaus ja luonnehdinta vastauksista:
1	Talous	363	Talouden tasapainottaminen, alijäämien kattaminen, investointien hallinta, talouskurin vahvistaminen
2	Palvelut & palveluverkko	330	Peruspalvelujen turvaaminen, palveluverkon uudistaminen, koulu- ja päiväkotiratkaisut, saavutettavuus
3	Elinvoima	224	Yritysten toimintaedellytykset, työpaikkojen luominen, investoinnit, kunnan veto- ja pitovoima
4	Hyvinvointi	206	Kuntalaisten hyvinvointi, hyte-työ, mielenterveys, kulttuuri ja liikunta
5	Lapset & nuoret	180	Lasten ja nuorten hyvinvointi, koulutuspolut, syrjäytymisen ehkäisy, harrastukset
6	Osallisuus & avoimuus	83	Kuntalaisten osallistaminen, osallisuus, kuuleminen ja avoin päätöksenteko
7	Kaavoitus & maankäyttö	70	Asuntotuotannon ja tonttien suunnittelu, kaavoitusprosessit, kasvun hallinta
8	Henkilöstö	51	Henkilöstön saatavuus, työhyvinvointi, osaamisen kehittäminen
9	Ilmasto & vihreä siirtymä	35	Ilmastotyö, päästöjen vähentäminen ja vihreä siirtymä

*Lisäksi **kunnan toiminnan yleinen kehittäminen** esiintyi laajasti vastauksissa (295 vastauksessa): Toiminnan, palvelujen, organisaation ja elinvoiman kehittäminen; jatkuva parantaminen.

Kysymys päähavainnot

Mihin asioihin aiot keskittyä alkaneella valtuustokaudella omassa kunnassasi?

	Pienet kunnat (alle 10000)	Keskisuuret kunnat (10000—49999)	Suuret kunnat (50000+)
1	Talous — talouden tasapaino, menojen hallinta, sopeutuminen	Talous — sopeutusohjelmat, investointien priorisointi	Talous — konsernitalous, velkaantumisen hillitseminen ja investointien priorisointi
2	Palvelut ja toiminnan kehittäminen — toiminnan ja palvelujen kehittäminen, uudistaminen, lähipalvelut, koulujen ja palvelupisteiden säilyttäminen	Palvelut ja kunnan uudistuminen — organisaation kehittäminen, digitalisaatio, prosessiuudistukset, palveluverkon uudistaminen ja tilaratkaisut	Strateginen uudistuminen ja kaupunkikehitys — Palvelujen uudistaminen, Palveluverkko ja palvelujen saavutettavuus, digitalisaatio
3	Elinvoima — väestökehitys, kylien elinvoima, pk-yritykset	Hyvinvointi — hyte-työ, kulttuuri/liikunta, mielenterveys	Elinvoima — Työllisyys & yritysmyönteisyys, osaaminen, kansainvälisyys
4	Hyvinvointi — asukkaiden hyvinvoinnin tukeminen	Elinvoima — yrityspalvelut, työpaikat, vetovoima	Hyvinvointi — alueellinen hyvinvointi, segregaatiorajun
5	Lapset & nuoret — koulutus, harrastukset, nuorten hyvinvointi	Lapset & nuoret — oppimispolut, nuorisotyö	Lapset & nuoret — nuorten hyvinvointi ja palvelut
6	Osallisuus — kuntalaisten osallistaminen, kylätason vaikuttaminen	Osallisuus — kuuleminen ja osallistavat menetelmät	Ilmasto — hiilineutraalius, vihreä siirtymä, ekologiset ratkaisut
7	Kaavoitus — tontit, rakentaminen, kyläkaavoitus	Kaavoitus — kasvun hallinta, uudet alueet	Kaavoitus — tiivistyvä kaupunkirakenne, kasvun ohjaus
8	Henkilöstö — rekrytointi, henkilöstön saatavuus, jaksaminen	Henkilöstö — osaaminen, johtaminen, hyvinvointi	Osallisuus — asukkaiden vaikutusmahdollisuudet, turvallisuuden tunteen parantaminen
9	Ilmasto — paikalliset ympäristötoimet	Ilmasto — energiaratkaisut, luontokysymykset	Henkilöstö — työvoimapula, jaksaminen

Mihin asioihin aiot keskittyä alkaneella valtuustokaudella omassa kunnassasi?

Pienet kunnat (alle 10000 asukasta)

Fokus on **hengissä pysymisessä**, kylien elinvoimassa ja arjen palveluissa ja lapsiperheiden hyvinvoinnissa.

Keskisuuret kunnat (10000—49999 asukasta)

Fokus **talouden tasapainossa**, palveluverkon ja kuntaorganisaation uudistamisessa sekä elinvoiman vahvistamisessa.

Suuret kunnat (50000+ asukasta)

Fokus **investoinneissa**, strategisessa maankäytössä ja konserniohjauksessa, elinvoiman vahvistamisessa ja työllisyydessä, hyvinvoinnissa ja segregaaation torjunnassa sekä ilmastokysymyksissä.

A photograph of a city street scene. On the left, a large, modern building with a grey facade and a prominent orange-colored section is visible. A pinkish-purple gradient overlay covers the left side of the image. In the foreground, a paved sidewalk runs alongside a road. A bus stop shelter is located on the sidewalk, and a person is standing near it. A small child is also visible near the bus stop. A scooter is parked on the sidewalk. In the background, more buildings and trees are visible under a blue sky with some clouds.

Kiitos!